

Powiatowy program przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Wyszków 2003

Spis treści:

- I. Opis sytuacji na lokalnym rynku pracy Powiatu Wyszowskiego;
- II. Kierunki zapobiegania zagrożeniom na lokalnym rynku pracy.

I. Opis sytuacji na lokalnym rynku pracy Powiatu Wyszowskiego

Restrukturyzacja przedsiębiorstw, niekorzystne zmiany polityki fiskalnej i monetarnej, trudności w polityce eksportowej zwłaszcza na rynku wschodnim, upadek i likwidacja wielu przedsiębiorstw – to główne przyczyny wzrastającego bezrobocia w powiecie wyszkowskim.

Na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Wyszkanie bezrobocie utrzymuje się – z niewielkimi wahaniami w poszczególnych miesiącach – na wysokim poziomie. W wyniku upadłości takich zakładów jak WFM FAMA, ZENA oraz dokonanych zwolnień grupowych w ZOCAR, Bank Przemysłowy S.A. pracę w roku ubiegłym utraciło 523 osoby. W roku ubiegłym zgłoszono również zamiar zwolnień 70 osób w POLGLAS Polska S.A., które to osoby zostaną zarejestrowane w tutejszym Urzędzie w roku bieżącym.

Rynek pracy powiatu wyszkowskiego charakteryzuje się stanem głębokiej nierównowagi wyraża się ona dużą liczbą bezrobotnych, wysoką (znacznie wyższą od średniej krajowej) stopą bezrobocia oraz małą ilością ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców.

Stopa bezrobocia:

na dzień 31.12.2001r. wynosiła - 22,3%

na dzień 31.12.2002r. wynosiła - 23,1%

na dzień 28.02.2003r. wynosiła - 23,6%

Struktura zarejestrowanych bezrobotnych wg. gmin.

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2001		Stan na 31.12.2002		Marzec 2003	
	ogółem	W tym z prawem do zasiłku	ogółem	W tym z prawem do zasiłku	ogółem	W tym z prawem do zasiłku
Miasto i Gmina Wyszaków	4.289	1.181	4.519	1.195	4.655	1.152
Długosiodło	940	209	936	177	950	160
Somianka	459	92	458	72	469	66
Rząśnik	662	159	686	138	676	131
Zabrodzie	513	110	508	101	498	77
Brańszczyk	990	249	959	179	960	165
Ogółem:	7.853	2.000	8.066	1.862	8.208	1.751

Z przedstawionych danych wynika, iż największą grupę bezrobotnych stanowią osoby zamieszkałe na terenie miasta i gminy Wyszaków. Ich udział w ogólnej liczbie wynosi 57%.

Struktura zarejestrowanych bezrobotnych ze względu na wiek

Lp.	Podział wiekowy	Stan na 31.12.2001r.	Stan na 31.12.2002r.	Marzec 2003
1.	18-24	2.321	2.246	2.290
2.	25-34	2.147	2.214	2.246
3.	35-44	1.843	1.890	1.884
4.	45-54	1.339	1.511	1.569
5.	55-59	164	165	184
6.	60-64	39	40	35
Ogółem:		7.853	8.066	8.208

Z powyższych danych wynika, iż największą grupę bezrobotnych stanowią osoby młode bezrobotnych wieku 18-34 lata, co stanowi 55% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Struktura bezrobotnych wg. poziomu wykształcenia

Wykształcenie	Stan na 31.12.2001r.	Stan na 31.12.2002r.	Marzec 2003
Wyższe	127	171	168
Policealne i średnie zawodowe	1.464	1.488	1.531
Średnie ogólnokształcące	288	287	305
Zasadnicze zawodowe	3.496	3.615	3.664
Podstawowe i niepełne podstawowe	2.478	2.505	2.540
Ogółem:	7.853	8.066	8.208

Największe trudności ze znalezieniem pracy mają osoby z niskimi kwalifikacjami zawodowymi lub nieposiadających ich wcale. Dlatego też osoby te stanowią największą grupę bezrobotnych tj. 75.6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Struktura bezrobotnych wg. czasu pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy	Stan na 31.12.2001r.	Stan na 31.12.2002r.	Marzec 2003
do 12 miesięcy	3.779	3.548	3.592
od 12 do 24 miesięcy	1.805	1.770	1.757
powyżej 24 miesięcy	2.269	2.748	2.859
Ogółem:	7.853	8.066	8.208

Najliczniejszą grupę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby pozostające bez pracy do 12 m-cy.

W I kwartale br. odnotowano wzrost liczby bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 m-cy.

Struktura zarejestrowanych absolwentów wg poziomu wykształcenia

Wykształcenie	Stan na 31.12.2001r.	Stan na 31.12.2002r.	Marzec 2003
Wyższe	25	28	28
Policealne i średnie zawodowe	144	129	162
Średnie ogólnokształcące	39	19	33
Zasadnicze zawodowe	177	93	135
Ogółem:	382	269	358

Najwyższy wzrost bezrobotnych absolwentów dotyczy osób z wykształceniem zasadniczym i średnim zawodowym. Stanowią oni 83% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów.

Powodem wzrostu grupy absolwentów w I kwartale br. jest powrót części absolwentów na „status absolwenta” po zakończonych stażach.

W Powiatowym Urzędzie Pracy funkcjonowało pośrednictwo pracy jednotorowe. W Dziale Rynku Pracy zatrudnionych jest 2 pośredników pracy, którzy działali na zasadzie pośrednictwa półotwartego. Model pośrednictwa jednotorowego wymagał działań w kierunku pozyskiwania ofert pracy, rozeznania lokalnego rynku pracy, dystrybucji posiadanych ofert pracy, nawiązywania i utrzymania kontaktów z pracodawcami, wprowadzenia wolnych miejsc pracy i kart referencyjnych do systemu informatycznego. Obecnie pośrednictwo pracy opiera się na modelu dwutorowym, polegającym na podziale zadań między dwiema grupami pracowników. Pierwsza z nich realizuje funkcje marketingowe – pozyskuje oferty pracy, bada rynek pracy, nawiązuje kontakty z pracodawcami, zbiera informacje o zakładach pracy (potrzebach, planach zatrudnieniowych). Pracownik drugiej grupy dokonuje dystrybucji ofert pozyskanych i wstępnie wynegocjowanych w terenie. Jego zadanie polega na wykorzystaniu informacji dostarczonych w terenie tak, by dzięki własnym doświadczeniom i wiedzy zawodowej jak najskuteczniej skojarzyć posiadane propozycje zatrudnienia z osobami poszukującymi pracy. Następnym tego procesu jest skierowanie zainteresowanego do zakładu pracy.

Na podkreślenie zasługuje również fakt realizacji ofert pracy subsydiowanej. W porównaniu do pierwszego kwartału 2002 roku zrealizowano o 165 ofert pracy więcej niż w tym w ramach poszczególnych form przeciwdziałania bezrobociu:

Wyszczególnienie	I kwartał 2002	I kwartał 2003
Prace interwencyjne	18	131
Roboty publiczne	3	-----
Umowy absolwenckie	14	31
Staże absolwenckie	1	38
Pożyczki dla bezrobotnych	-----	1
Ogółem:	36	201

Powodem powyższego jest to, iż pracownicy zajmujący się aktywnymi formami są w ciągłym kontakcie z pracodawcami i dzięki temu mają bardzo dobre rozeznanie w potrzebach i oczekiwaniach pracodawców. Odpowiadają oni również za formalną stronę pośrednictwa pracy z zakresu programów aktywnego przeciwdziałania bezrobociu (rejestracja ofert pracy w komputerowej bazie danych, wydawanie skierowań osobom bezrobotnym na zorganizowane miejsca pracy, organizacja giełd pracy).

Gięlda pracy jest szczególną formą prowadzenia pośrednictwa pracy. Organizowanie giełd pracy jest szczególnie zasadne w przypadku, gdy dysponujemy pewną ilością zgłoszonych wolnych miejsc pracy. Planujemy w bieżącym roku, o ile sytuacja na to pozwoli, organizować giełdy pracy w zakładach pracy. W giełdzie będą wówczas uczestniczyć pracownicy służb kadrowych, kierownicy wydziałów, w których mają pracować kandydaci. Możliwa wtedy będzie właściwa selekcja bezrobotnych dokonana przez pracodawców poprzez poznanie ich umiejętności praktycznych a także poznanie przyszłego warsztatu pracy przez osoby poszukujące pracy.

Potrzeby szkoleniowe są analizowane i planowane w oparciu o efektywność szkoleń z roku ubiegłego, ilość ofert pracy uzyskanych przez Dział Rynku Pracy, propozycje od osób bezrobotnych, opinie doradcy zawodowego. Powiatowy Urząd Pracy posiada aktualizowany katalog organizatorów szkoleń. Nowe jednostki, które pojawiają się na rynku przesyłają do Urzędu oferty z tematami szkoleń. Współpraca z daną jednostką zależy od posiadanej bazy dydaktycznej, kwalifikacji kadry, warunków lokalowych i promocji na rzecz zatrudnienia absolwentów. Wybór jednostek szkolących na realizację szkoleń grupowych, jak i na wnioski zainteresowanego, dokonywany jest zgodnie z przepisami ustawy o zamówieniach publicznych. Na rok 2003 Powiatowy Urząd Pracy zaplanował zorganizowanie szkoleń dla bezrobotnych w następujących dziedzinach:

- budownictwo;
- obsługa maszyn i urządzeń;
- kierowcy;
- obsługa finansowo – księgowo;
- obsługa administracyjno – biurowo;
- handel;
- spawanie;
- szkolenia indywidualne.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż w I kwartale br. przeszkoliliśmy już 111 osób.

Dla części bezrobotnych samozatrudnienie może stać się jedyną możliwością uzyskania pracy, w związku z powyższym Powiatowy Urząd Pracy zamierza przeszkolić te osoby w kwestii prowadzenia działalności gospodarczej a następnie udzielić wsparcia finansowego w postaci pożyczki.

W czerwcu ubiegłego roku do działań powiatowych urzędów pracy wdrożono program „Pierwsza Praca”, który jest skierowany do wszystkich absolwentów szkół ponadpodstawowych. Program ten stanowi integralną część programu społeczno - gospodarczego Rządu i jest jednym z instrumentów

realizacji Narodowej Strategii Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w latach 2000 – 2006.

Celem programu jest zwiększenie zatrudnienia bezrobotnych absolwentów poprzez umożliwienie skorzystania z oferty pracy lub wzięcia udziału w odpowiednim programie aktywizacji zawodowej przed upływem 6 miesięcy od daty rejestracji w powiatowym urzędzie pracy.

Dążąc do osiągnięcia celu zostały zorganizowane dla wszystkich absolwentów rejestrujących się w Powiatowym Urzędzie Pracy spotkania grupowe i indywidualne w celu informowania o usługach urzędu pracy, prawach i obowiązkach bezrobotnego, zapoznania z programem, uświadomienia korzyści wynikających z przystąpienia do programu. Absolwentów, którzy nie znaleźli samodzielnie zatrudnienia obejmowano następującymi subsydiowanymi programami rynku pracy: stażami – 76, szkoleniami – 45, pożyczkami-2, robotami publicznymi – 3 osoby. Ogółem w roku ubiegłym zaktywizowano 126 bezrobotnych absolwentów, co stanowiło 47% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów.

Bezrobotni absolwenci poprzez uczestnictwo w programie „Pierwsza Praca” zdobyli wiedzę o procesach, jakie zachodzą na rynku pracy, nabyli umiejętność poruszania się na rynku pracy, nauczyli się pokonywać stres związany z kontaktowaniem się z pracodawcą, uświadomili sobie, że sukces w znalezieniu zatrudnienia jest zależny w dużym stopniu od nich samych. Zaznaczyć należy, iż program ten jest nadal realizowany.

Poradnictwo zawodowe to proces polegający na udzielaniu pomocy jednostkom lub grupom w wyborze lub zmianie zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia zawodowego, uwzględniający możliwości psychofizyczne i sytuację życiową klienta a także potrzeby rynku pracy. Poradnictwo zawodowe obejmuje, więc młodzież ostatnich klas szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych a także a także osoby bezrobotne i poszukujące pracy. Powyższe zadania realizowane są w formie rozmów indywidualnych i porad grupowych.

W związku z realizacją ogólnopolskiego programu „Pierwsza Praca” szczególną uwagę skupiono na absolwentach szkół ponadpodstawowych.

W warsztatach aktywnego poszukiwania pracy prowadzonych przez doradcę zawodowego mogą wziąć udział wszyscy chętni absolwenci.

Doradca zawodowy współpracuje ze Środowiskowym Hufcem Pracy w Wyszkuwie prowadzi tam spotkania z młodzieżą odbywającą praktyczną naukę zawodu. Zajęcia opierają się na programie warsztatów aktywnego poszukiwania pracy. Celem tych spotkań jest uświadomienie własnych umiejętności i możliwości zawodowych a także zdobycie umiejętności poszukiwania zatrudnienia. Co roku Powiatowy Urząd Pracy bierze aktywny udział w „Targach Pracy” organizowanych przez Środowiskowy Hufiec Pracy. Doradca zawodowy prowadząc zajęcia z młodzieżą często wywodzącą się z rodzin patologicznych. Zajęcia te mają na celu zwiększenie ich szans na rynku pracy

poprzez uaktywnienie mobilności w zakresie dalszego kształcenia się, aktywnego poszukiwania pracy i często poprawy swojego wizerunku.

Doradca zawodowy prowadzi także spotkania informacyjne w szkołach zawodowych, średnich oraz gimnazjach. Spotkania te mają na celu przede wszystkim przedstawienie lokalnego rynku pracy, zawodów, możliwości zatrudnieniowych związanych z planowanym wejściem Polski do Unii Europejskiej oraz zachęcenie do korzystania z różnych materiałów opisujących zawody znajdujących się w Urzędzie.

W bieżącym roku działaniami doradczymi objęci zostaną długotrwale bezrobotni, u których bariery psychiczne powodują brak motywacji do podejmowania działań związanych z poszukiwaniem zatrudnienia. Celem będzie więc zdobywanie i rozwijanie umiejętności, które pozwolą na przezwyciężanie barier osobistych, a w konsekwencji na przyjęcie nowych postaw, co wiąże się ze zmianą dotychczasowej strategii działania wykorzystywanej w poszukiwaniu pracy.

Doradca zawodowy udziela także pomocy osobom z ograniczoną zdolnością do pracy w podjęciu decyzji zawodowej, czyli wyborze odpowiedniej kariery zawodowej. Do doradcy zawodowego zgłaszają się osoby, które nie posiadają doświadczenia zawodowego lub w czasie zatrudnienia stały się niepełnosprawne i muszą zmienić zawód. Celem rozmów doradczych jest poznanie przez osoby niepełnosprawne własnych możliwości zatrudnieniowych a także zdobycie przez nich umiejętności „dobrego sprzedania się” w czasie rozmowy z pracodawcą.

Naczelnym zadaniem pośrednika pracy zajmującym się problematyką osób niepełnosprawnych jest stały kontakt z tymi osobami, znajomość rodzaju niepełnosprawności, możliwości zawodowych a także lokalnego rynku pracy.

Trudna sytuacja na lokalnym rynku pracy znajduje swoje odzwierciedlenie w poszukiwaniu zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne. Ta grupa osób pokrzywdzona przez los często nie posiada żadnych środków na swoje utrzymanie. Osoby niesprawne pracę znajdują przeważnie przy stanowiskach przystosowanych do ich niepełnosprawności.

W trakcie rozmów z osobami niepełnosprawnymi często okazuje się, że możliwość zatrudnienia zależy od zdobycia nowych kwalifikacji. Powiatowy Urząd Pracy w Wyszku organizuje dla osób niepełnosprawnych figurujących w ewidencji szkolenia finansowane przez PFRON. Ze szkoleń tych korzystają osoby bezrobotne oraz poszukujące pracy a także osoby, wobec których zgodnie z ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych orzeczono celowość przekwalifikowania zawodowego ze względu na niezdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie, posiadające decyzję o przyznaniu renty szkoleniowej.

W ramach aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych absolwentów figurujących w ewidencji, Powiatowy Urząd Pracy złożył wniosek do PFRON o przystąpieniu do nowego programu p.n. „JUNIOR”. Program ten umożliwi

absolwentom odbycie stażu u pracodawcy i uzyskanie nowych umiejętności zawodowych.

Od kwietnia 2003 na terenie powiatu wyszkłowskiego działalność rozpoczęły Gminne Centra Informacji: w Wyszkanie i Somiance. Powiatowy Urząd Pracy nawiązał z nimi ścisłą współpracę. Od 17 lutego 2003 Powiatowy Urząd Pracy posiada własną stronę internetową <http://www.pupwyszkow.of.pl>, gdzie systematycznie umieszczane są m.in. aktualne oferty pracy, informacje o planowanych szkoleniach i przetargach a także prawa i obowiązki zarejestrowanych bezrobotnych.

Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkanie nawiązał współpracę z Totalizatorem Sportowym Sp. z o o. Współpraca ta polega na tworzeniu nowych miejsc pracy w małych osiedlach, miejscowościach a szczególnie w miejscowościach gminnych. Budowana sieć kolektur wielousługowych jest propozycją biznesu dla młodych ludzi rozpoczynających pracę zawodową. W kolekturach poza sprzedażą gier liczbowych i losów loterii pieniężnej TS oferowane będą inne usługi finansowe np.: pocztowe, bankowe, ubezpieczeniowe. Kolektury wielousługowe mogą być prowadzone w formie działalności gospodarczej, poprzez zatrudnienie przez Lottomerkury w ramach umów absolwenckich lub prac interwencyjnych. Kandydaci do prowadzenia kolektur wielousługowych ukończą 2-3 miesięczne szkolenie sfinansowane ze środków PFRON lub Funduszu Pracy. Pierwsza kolektura na terenie powiatu wyszkłowskiego ma wkrótce powstać w gminie Długosiodło.

Program ten jest godny uwagi ze względu na możliwość stworzenia nowych miejsc pracy, szczególnie na wsi, gdzie obecnie rynek pracy prawie nie istnieje.

Problem bezrobocia, z którym boryka się powiat wyszkowski dotyka w mniejszym lub większym wymiarze również i inne sąsiednie powiaty.

Aby skutecznie zahamować wzrost bezrobocia, należałoby wspomagać przedsiębiorców poprzez system podatkowy, ulgi inwestycyjne, a następnie poprzez politykę rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Winny również nastąpić zmiany systemu emerytalnego jak również przesunięcie świadczeń przedemerytalnych do kompetencji ZUS.

Należy pamiętać, iż wspólnymi wysiłkami partnerów naszego rynku pracy możemy złagodzić a następnie rozwiązać problem bezrobocia mieszkańców naszego powiatu.

II. Kierunki zapobiegania zagrożeniom na lokalnym rynku pracy.

Lp.	Przedsięwzięcie	Termin realizacji	Realizacja	Uczestnicy przedsięwzięcia
1.	Promocja powiatu skierowana na pozyskanie pracodawców tworzących nowe miejsca pracy – promocja internetowa	Praca ciągła	Starostwo Powiatowe w Wyszkanie, Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkanie	Starosta Powiatu, Burmistrz, Wójtowie
2.	Prowadzenie pośrednictwa pracy terenowego w celu pozyskania ofert pracy	Praca ciągła	Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkanie	Pracodawcy
3.	Realizacja planu szkoleń pod kątem małych i średnich przedsiębiorstw	Praca ciągła	Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkanie	Pracodawcy, jednostki szkolące, bezrobotni
4.	Inicjowanie i wspieranie programów edukacyjnych służących poszerzeniu zdolności adaptacyjnej młodzieży	Praca ciągła	Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkanie, Starostwo Powiatowe	Szkoły gimnazjalne i średnie, Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna
5.	Edukacja w zakresie przedsiębiorczości	Praca ciągła	Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkanie	Jednostki szkolące, bezrobotni, organizacje pozarządowe
6.	Pozyskiwanie Środków Funduszu Pracy	Praca ciągła	Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkanie, Starostwo Powiatowe	Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej, Sejmik Województwa Mazowieckiego – Samorząd Wojewódzki
7.	Zwiększenie zatrudnienia poprzez Aktywne Formy Przeciwdziałania Bezrobociu a) aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych b) aktywizacja obszarów wiejskich	Praca ciągła	Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkanie	Pracodawcy, Bezrobotni, Gminy
8.	Inicjowanie i finansowanie kolektur	Praca ciągła	Powiatowy Urząd	Pracodawcy, Bezrobotni, Gminy

	„Totolotka”		Pracy w Wyszkwowie	
9.	Realizacja programu „Pierwsza Praca”	Praca ciągła	Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkwowie	Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej, Bezrobotni, Jednostki szkolące, Pracodawcy, Absolwenci
10.	Udzielanie pomocy edukacyjnej i finansowej w celu rozwoju agroturystyki na terenie powiatu	Praca ciągła	Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkwowie,	Gminy, Organizacje pozarządowe, Starostwo Powiatowe
11.	Promowanie walorów turystycznych rzeki Bug	Praca ciągła		WOPR, Organizacje pozarządowe
12.	Wspieranie finansowe małych i średnich przedsiębiorstw podejmujących działalność na terenach wiejskich	Praca ciągła	Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkwowie	Pracodawcy, Gminy
13.	Pozyskanie firm i inwestorów	Praca ciągła	Starostwo Powiatowe	Pracodawcy, Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkwowie, Burmistrz Gminy, Wójtowie
14.	Inicjowanie i wspieranie programów edukacyjnych służących poszerzeniu zdolności adaptacyjnych osób niepełnosprawnych.	Praca ciągła	PCPR, Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkwowie	Jednostki szkolące, Osoby niepełnosprawne
15.	Zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy oraz przy udziale środków PFRON	Praca ciągła	Starostwo Powiatowe, PCPR	Pracodawcy, Bezrobotni, Osoby niepełnosprawne